

محاکم داخلی در این مورد مشاهده نمی‌شود. در قوانین کشور ما نیز آن چنان توجهی به حمایت قضایی از سرمایه‌گذار خارجی صورت نگرفته است. این موضوع باعث می‌شود سرمایه‌گذار خارجی احساس امنیت لازم را برای سرمایه‌گذاری نداشته باشد.

مطابق بند ۷ ماده ۱ دستورالعمل حمایت قضایی از سرمایه‌گذاری در قوه قضائیه، شناسایی و ارائه گزارش از موانع جذب سرمایه‌های خارجی به کشور به‌ویژه کشف عوامل اخلاص در امنیت سرمایه‌گذاری از وظایف سازمان بازرسی کل کشور شمرده است، اما تاکنون گزارشی از عملکرد سازمان بازرسی کل کشور در این زمینه منتشر نشده است.

همچنین قوه قضائیه همان‌گونه که در سایر بخش‌ها ذکر شد در مسائل مربوط به داوری بین‌المللی و حمایت از حقوق مالکیت نیز دارای ضعف‌ها و کاستی‌هایی است که باعث می‌شود در عملکرد حمایتی دستگاه قضا از سرمایه‌گذار خارجی تأثیرگذار باشد. در مجموع آنچه باعث شده است از سرمایه‌گذار خارجی در کشور ما حمایت قضایی به نحو مطلوب رخ ندهد، نبود سازوکاری مشخص است که در آن وظایف و اختیارات بخش‌های مختلف دستگاه قضایی در این حوزه به‌صورت خاص مشخص شده باشد. در واقع همان‌گونه که متولی جذب و حمایت از سرمایه‌گذار در حوزه اجرایی سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران است، در حوزه حمایت قضایی از سرمایه‌گذاران خارجی در صورت وجود متولی خاص، عملکرد بهبود خواهد یافت.

نگاهی تطبیقی به قوانین سرمایه‌گذاری خارجی در سایر کشورها:

تمامی کشورهایی که در زمینه جذب سرمایه بسیار موفق عمل نموده‌اند، لزوماً کشورهای پیشرفته امروزی نبوده‌اند. آمارها بیشترین حجم جذب سرمایه‌گذاری را به نفع کشورهای صنعتی نشان می‌دهد، اما کشورهایی نظیر چین، هند، قزاقستان، ترکیه و سنگاپور که در زمان‌هایی نه چندان دور در وضعیت اقتصادی و حقوقی نابسامان‌تری از وضعیت فعلی کشورمان قرار داشته‌اند، با اصلاحاتی که ایجاد نموده‌اند، امروز به‌عنوان یکی از چند کشور مطرح در

زمینه سرمایه‌گذاری از آن‌ها نامبرده می‌شود. با نگاهی به قوانین کشورهای موفق در حوزه جذب سرمایه‌گذاری خارجی مشخص می‌شود که چندین عامل را در قوانین خود لحاظ کرده و از این موارد به نحو مطلوب بهره برده‌اند. این کشورها معمولاً ابتدا زیرساخت‌های اولیه برای سرمایه‌گذاری خارجی را فراهم کرده‌اند و در مرحله بعد با ارائه مشوق‌های مختلف شروع به جذب سرمایه‌گذار کرده‌اند. معافیت‌های مالیاتی، گمرکی، اعطای تابعیت، مشوق‌های صادراتی و ... از این جمله‌اند. یکی از نمونه‌ها و الگوهای موفق در زمینه جذب سرمایه‌گذاری خارجی کشور چین است. این کشور در اواخر قرن بیستم با تصویب مجموعه‌ای از قوانین و مقررات جامع در حوزه سرمایه‌گذاری توانست ضمن ساماندهی به سرمایه‌گذاری در کشور خود، پیشرفت‌های چشمگیری را به دست آورد. دولت هند نیز در دهه آخر قرن بیستم تمامی قوانین و مقررات مربوط به سرمایه‌گذاری در کشور خود را تجدیدنظر و اصلاح قرارداد و با ایجاد نظام حقوقی جدیدی در موضوع سرمایه‌گذاری، در ظرف مدت کوتاهی رشد چندین برابری را در حوزه سرمایه‌گذاری تجربه کرد.

در سال ۲۰۰۳ قزاقستان اقدام به تصویب قانون «سرمایه‌گذاری» کرد که به‌عنوان یکی از قوانین پیشرو در جذب و حمایت از سرمایه‌گذار شناخته می‌شود. در این کشور چارچوب‌های منسجمی برای حمایت از مالکیت معنوی سرمایه‌گذار تعیین و مرکزی نیز با همین هدف تأسیس شده است. همچنین قانون سرمایه‌گذاری در این کشور از شفافیت بالا و سازوکار منسجمی در رابطه با معافیت‌ها و مشوق‌ها برخوردار است که باعث شده کمک‌کننده به جذب و ثبات سرمایه‌گذاری باشد.^۱

کشور ترکیه از اوایل دهه ۹۰ میلادی تلاش کرد که با تصویب چند قانون مشخص در حوزه جذب سرمایه‌گذاری خارجی و به‌روزرسانی مجدد و مداوم آن‌ها با توجه به تحولات جهانی، حمایت از سرمایه‌گذار و تعیین چارچوب‌های کلی

سرمایه‌گذاری را تضمین کند. مشوق‌های ترکیه به سرمایه‌گذاران با توجه به سطح توسعه‌یافتگی مناطق کشور به شش بخش تقسیم شده است. مشوق‌های هر منطقه نیز برای سرمایه‌گذاران متفاوت است.

کشور سنگاپور با توجه به اهداف توسعه‌ای خود توجه ویژه‌ای به موضوع فناوری‌های ارتباطاتی کرد و در سال‌های اخیر تلاش کرد رویکرد خود را حمایت از سرمایه‌گذاران در حوزه فناوری و ارتباطات قرار دهد و مشوق‌های این حوزه را افزایش داده است و باعث شده سرمایه‌گذاری در این حوزه رشد چند برابری را تجربه کند.

نتیجه‌گیری

عوامل متعدد سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و ... بر سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در کشورها تأثیرگذار هستند. یکی از جنبه‌های تأثیرگذار در موضوع سرمایه‌گذاری، نظام حقوقی حاکم بر کشورها و قوانین و مقررات مربوط به سرمایه‌گذاری است. در مجموع کشور ما در موضوع سرمایه‌گذاری از نبود قوانین و مقرراتی جامع رنج می‌برد و نیاز است که در زمینه سرمایه‌گذاری قوانینی جامع تصویب گردد و برخی از قوانین فعلی نیز که دارای نارسایی‌های اساسی هستند با هدف حمایت از سرمایه‌گذار اصلاح گردند.

برخی از ایرادات و عوامل تأثیرگذار حقوقی قانونی بر سرمایه‌گذاری در کشور ما موضوعاتی فراگیر هستند و اصلاح آنان نیز زمان‌بر است. مواردی مانند بی‌ثباتی قوانین، بی‌ثباتی در شاخص‌های مربوط به اقتصاد کلان، تورم قوانین، فساد اداری اقتصادی، ایرادات نظام مالیات‌ستانی در کشور و ... از این جمله‌اند.

برخی از ایرادات موجود در نظام حقوقی کشور که باعث عدم سرمایه‌گذاری در کشور است. عواملی فقط حقوقی هستند و مجلس شورای اسلامی، قوه قضائیه و هیئت دولت می‌توانند در مدت زمانی کم آن‌ها را رفع نمایند. مسائلی از قبیل نبود قانون جامع در زمینه سرمایه‌گذاری خارجی، نبود قانونی جامع در رابطه با حمایت از سرمایه‌گذار، نبود ساختار حقوقی برای جذب سرمایه ایرانیان خارج از کشور و ... از این جمله‌اند.

۱- با توجه به داده‌های رسمی قزاقستان در چهل سال گذشته نزدیک به ۱۵۰ میلیارد دلار فقط سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی داشته است.